

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прик. в табірї 3 ф.)
" " поза таб. 4 ф.)
На місяць в табірї . . . 25 ф.
" " поза табір. 30 ф.
На 3 місяці в табірї . . . 75 ф.
" " " поза таб. 90 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Видає „Видавниче Товариство імені Б. Грінченка“.

Ч. 48. (95).

Неділя, 15. липня 1917.

Рік III.

Дорога до миру—через Київ!

Вибухла революція в Росії, скинули царя Миколу II, посадили міністрів в тюрму... Випущено всіх політичних в'язнів на волю, поспішалися вільні маніфести до всіх і вся, в яких проголошено політичну волю кожної одиниці, обіцяно й політичні права для всього народу... Це все так робилося скоро, наче-б у сні, наче-б казка розказувалась. І ніхто тепер не цікавиться ні царем, ні міністрами, що в тюрмі, а кождий, всі питають один другого: „А що ж далі буде, коли зроблять мир?..“ Оце питання виникає нараз усюди—і там в революційній Росії, поза фронтом, і теж саме питає салдат, який сидить в окопах, про мир питає, як питають про це сотні тисячів нас у неволі. „Заждіть—говорили одні—у нас в Росії вже є революційно-демократичне правительтво, є Рада робочих і салдатів—від їх можемо скоро надіятися на мир!“

Але ж виступає Мілюков, бувший міністр заграничних справ, і заявляє: „Росія не зрадить своїх союзників—для Росії треба мати Дарданелі, і Росія мусить воювати до кінця!“

Зашумів народ на таку заяву революційного правительтва, і Рада робочих і салдатів із боязни, щоб не втратити довіря народу, проганяє Мілюкова, Гучкова й других з міністерства. Мовляв, уже немає тих, що хотять далі вести війну.

Стає міністром війни Керенський. Те, що хотів зробити Гучков, будучи міністром війни, і що йому не вдалося, те саме ваяв на себе Керенський. А саме треба було зібрати, зорганізувати наново армію й загнати її назад в окопи. У Керенського є більше хисту, ніж в його товаришів-міністрів. Він збирає армію саме в той час, як Рада робочих і салдатів кинула клич по всьому світу: „Мир без анексії і відшкодовань“. На той клич мировий і революційне правительтво дало теж свою згоду. Тоді не один салдат поміркував собі: „Гм... та справді, як наше правительтво заявляєть ся за миром і не буде вести далі війни, то піду ще на тих пару днів і я“.

Щоб других розумніших також зігнати в армію, голосить

міністр війни Керенський, що російській республіці грозить небезпека, а тоді воля, права і всі ті здобутки революції пропадуть марно. І далі видає Керенський приказ до всіх салдатів, що хто не верне назад в армію, того майно він сконфіскує, відбере силою. До того ще багато помогли Керенському англійські й французькі офіцери, яких Англія вислала в Росію для піддержки воєнщини. Оттак примпюванням, підступом, хистом та гривбою доклав Керенський того, що невдалося Гучкову.

Маючи здебільшого знову зорганізовану армію, міністр війни Керенський готуєть ся не до миру, а ні до оборони прав і вольностей республіки, а до наступу, до офензиви.

Цей політичний крок Керенського зрозуміла Українська Центральна Рада і віднесла ся в зазивом до всіх салдатів-Українців, щоб відмовили ся послуху московському правительству і на фронт не йшли, бо Україна потребує миру, а не дальшого кровопролиття. Далі український робочий народ через Українську Центральну Раду в Київі висилає цілий ряд домагань до петроградського правительтва, а українські робітники домагають ся для себе таких самих політичних прав, які вже має московський нарід.

І саме в цей час, як український робочий народ ставить свої політичні домагання московському правительству, в цей час Керенський разом з Брусловим женуть сотні тисячів молодих людей, батьків і синів до масового штурму, до наступу. А далі, щоб підбадьорити більше синів смерти, Керенський зачинає теж наділяти „георгієвськими“, як це було за Миколи II. Ріжниця лише в тім, що Миколай Миколаєвич чіпляв хрести, а Керенський—наче на глум робочому народові—дає тим всім салдатам, що почали офензиву на Галичину, дає тому полку імя: „Революційний полк першого „юня“, а далі приказує їм видати „червоний прапор“...

Те, чого ніколи не міг би відважитися зробити Миколай Миколаєвич, те зробив Керенський, який дав „робітничий

прапор“ „полку 1. юня“, тільки за те, що той полк без найменшої причини пішов у наступ і невинаво пролляв кров других робітників. Бо коли Рада робочих і салдатів підіймає клич „мир без анексії“, а рівночасно йде офензивою на чужі землі, тоді є велика провина її за всі жертви.

Коли там на українській землі знову ллеть ся кров невинних жертв, то правительтво „демократичне“ висилає заяву з Петрограду до Української Центральної Ради в Київі з тим, що політичних прав українському народові воно (московське правительтво) наразі не може признати... Правда, московське правительтво не зле собі міркувало. Мовляв, ми почали тепер наступ, офензиву, то невно й рух революційний, самостійницький, на Україні ослабне, бо всі більше будуть звертати увагу саме на східний фронт. А до того офензивою—думало московське правительтво разом з Керенським—не дамо часу і змоги зорганізувати ся українській армії для оборони політичних своїх прав.

Але „не так склалось, як гадалось“, каже наша пословиця. Не вийшло те, чого бажав Керенський, чого хотіло московське правительтво. На офензиву Керенського й Бруслова український робочий народ і оком не дивить ся, бо вона для його не потрібна. І хоч іде офензивою Керенський, то революційний рух на Україні ще більше зростає і захоплює широкі маси українських робочих. Український народ побачив, що він нічого доброго не діждеть ся й від „демократичного“ московського правительтва, яке не то що не думає мирити ся, а ще жене цілі кольони до масового штурму. І тут зараз сказав український робочий народ виразно московському правительству: „Коли ви думаєте дальше провадити війну, то—ваше діло, але коли нам не дасте права перестати бити ся й відмовляєте нам права, щоби ми самі про себе рішали, то ми, український народ, проголошуємо наш край—Україну самостійною, незалежною республікою і самі починаємо рішати про нашу долю“.

Як бачимо, тією заявою розриваєть ся український робо-

чий нарід з московським правительством, вибиваєть ся з під його політичної власти, і Україною править зараз не московське правительтво, а українське. Українське правительтво, яке так само, як увесь український робочий нарід, є за миром, зможе почати мирові переговори на власну руку, не питаючи московського правительтва.

Ось де є та „небезпека для республіки Росії“, про яку все згадував Керенський, обідаючи східний фронт. „Самостійність української республіки й мир“ називає Керенський небезпечкою для російської держави. Московське правительтво разом зі своєю Радою робочих і салдатів і Керенським знають добре, що як стане Україна самостійною республікою, то тоді увійде в мирові переговори й заключить мир. Як тільки заключить мир українська республіка, то знов український нарід напре на російське правительтво, щоб залишило проливати кров, а ні—то Україна не дасть продуктів для армії російської. Хоч-не-хоч—буде російське правительтво примушене мирити ся.

Колиж Росія буде змушена Україною заключити мир, тоді приходить черга до Франції, яка зараз теж мусить увійти в мирові переговори—з боязни, щоб німецька вся армія не кинула ся на неї, бо Схід тоді не буде воювати. Далі Італія не схоче сама воювати, а Англія теж не дурна висилати своїх салдатів в окопи, як другі не схочуть за неї бити ся.

І оттак по нитці можливо дійти й до клубка. Народ же робочий всього світа вже не буде ждати миру від російської Ради робочих і салдатів (які в значній більшості є за війною „до кінця“), бо надія, щоб теперішнє революційне російське правительтво поважно брало ся до заключення миру—вже страчена. Наступи Керенського й Бруслова вказують на те, що Росія хоче цю різню, розпочату Миколаєм II, вести далі.

Те, чого не хоче зробити російське революційне правительтво, те візьме в свої руки правительтво самостійної української республіки. А саме: відмовило російське „демократичне“ правительтво політич-

них прав українському робочо-народові, то наш народ сам собі зараз політичні права ухвалив; не хотіло російське правительтво з своєю Радою робочих і салдатів приступати до мирових переговорів, то зараз українське правительтво незалежної української республіки разом з українською Радою робочих і салдатів будуть дбати про те, щоби зробити кінець цій страшній різні.

Зі всього цього бачимо, що дорога до миру йде не через Петроград, а через столичне місто вільної української республіки, а саме—через Київ!

Подольк.

І чого мені так нудно?..
Я блукаю, наче тіль,
За роботу взяття ся трудно,—
Це недуг, чи просто—лінь?
Як подумавш—здасть ся...
Ну, чого би ще мені?
Аджеж так мені живеть ся,
Як і всім у полоні,
Все, здасть ся, хвала Богу,
Йде, як треба... Що й казати!
Свої дні я маю змогу
Як найкраще скористаття.
Є нагода свої сили
До роботи приложиття,
Щоб на благо своїй милій
Україні послужиття.
Користаття ся би з нагоди,
Працювати-бі! Але ні...
Найповнішої свободи
Забажало ся мені!..

13. липня, 1917 р.

Zet.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Події перед проголошенням самостійної української республіки.

3 Базеля доносить для 10. липня „Російська пресова кореспонденція“ в Берні: Російське тимчасове правительтво рішило такі постанови що до українського питання:

1) Українська Рада не може уважаття ся представництвом дійсної волі українського народу, бо вона зібрала ся не на основі загальних ввборів.

2) Тимчасове правительтво уважає проголошення законодатного акту про автономію протизаконним. (Це рішення тимчасового правительтва постановлено одноголосно).

3) Творення українських військових відділів може допускати ся в границях, постановлених міністром війни Керенським.

Коли тимчасове правительтво давало таку відповідь українській делегації, що прибула до Петрогра-

ду, то зазначило, що воно признає національні окремішности й спеціальні відносини життя України, та що будучу організацію України в цілім обсямі можуть порішити Установчі Збори.

3. Лозани проти цього сповіщає „Українське пресове бюро“ таке: Українська Рада порішила на тайнім засіданні не брати під увагу опору тимчасового правительтва і заізвати маніфестом український народ zorganizувати ся як автономна нація. Крім сього прибуло як раз більше 2000 делегатів із фронту до української столиці, щоби мимо закау Керенського брати участь у військовім конгресі. Делегатія приймало всюди населення з великим одушевленням. Конгрес видав маніфест, в яким обвинувачує російське тимчасове правительтво за ворожий настрій проти України. Далі конгрес порішив обсадити державний банк і склад провіанту і поставив до тимчасового правитель-

ства ультиматум (остатнє домаганне) зі слідуочими жадаваннями:

1) торжественне проголошення української автономії;

2) негайне здешненне дванадцяти українських губерній в одну адміністративну одиницю.

3) організація окремої армії.

Як доносять, Київ находить ся в руках українських салдатів. Великі маніфестації відбувають ся за проголошенням самостійної України. Положенне є дуже поважне. Багацько Великоросів опустало негайно місто. Українська „Нова Рада“ заповідает в найблищу будуччину ходити найбільшою далекосягlostю. Конгрес українських салдатів, який відбувався під проводом славного

історика Грушевського, закінчив ся тим, що делегати присягнули піддержувати Раду в усіх її постановах. Відтак дефілювали вони перед софійською катедрою і вся публіка вітала їх бурливими окликами одушевлення.

Холмицаки за прилученням до України.

„Новое Время“ з 10. червня н. ст. доносить з Костроми, що евакуовані сюди корінні мешканці холмської губернії на загальних зборах висловили домаганне, щоби Холмицану й Підляше прилучити до України на основах автономности.

3 РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

Конгрес Рад салдатських і робітничих.

3 Гаги доносять: Конгрес депутатів салдатських і робітничих Рад закінчив свою діяльність і вибрав виконавчий, постійний відділ з осідком у Петрограді. Церетелі попрощав депутатів словами: До побачення на Установчих Зборах!

Земельне питання.

Агенція Гаваса доносить з Петрограду: Міністерство рільництва й судівництва предложило правительству проєкт закона, який забороняє всяку продажку недвижимостей, хіба що на се дасть дозвіл комісія сільського хазяйства. Установчі Збори будуть мати змогу розпоряджати всею землею і тим справа облегчить ся.

Фінляндія хоче відкликання російського війська.

З російських часописей доносять, що в Фінляндії вибухнув страйк складачів друкаронь і частинний страйк залізничних урядників. Нездоволенне зростає. Людність жадає відкликання російського вій-

ська з Фінляндії. В місті Герме прийшло до кровавої сутички людности з російським військом, якому вона не хотіла дати засобів поживи. Згинуло в бійці 50 салдатів, яких убивли селяне.

Посольство з боку Ради салдатів і робочих із Чхеїдзем на чолі удало ся до Гельсінфорсу в порозумінню з тимчасовим правительством, щоби спізнати на місці положення та самі фінляндські вимоги й питання, які доторкають ся відносин Росії до Фінляндії.

Таким робом правительтво вислало одно посольство до Фінляндії, друге на Україну, щоби ратувати єдність неділимой Росії.

Промислова криза в Росії.

Зі Штокгольму доносять після „Утра Росії“: Міністер робіт, Скобелев заявив, що ціла фінансова будова російського промислу загрожена через це, що нагорода за роботу зросла протягом 3 місяців у троє. Державна управа теж коштує далеко більше як перше. Приміром, бюджет залізниць приносить щоденно дефіцит (недостачу) 5 мільонів. Головні завдання тимчасового правитель-

Подольк.

Політичний куток.

7. Партії станів, клас.

Багато років уже минуло від того часу, як то Господь Бог талани й майно ділив по різній пайці між грішними людьми. Велику дорогу пробігло життя за ті тисячі-тисяч років. І так як та стрімка вода, жене-жене що сили та об берег вдарить і підмулює його доти, поки він повалить ся в долину, а в другому місці зеренце до зеренця зносить, аж поки пісок горою підніметь ся,— так було з життям і таке є з політикою. Життя суєте поволі, а політика так і підмулює береги там де вони слабкі, й несе пісок туди, куди направлене русло. І згодом стає те, що ми читаємо в святому писемі: „Мав одні 10 таланів та прпробив до них других 10 таланів; другий дістав 5 таланів і також придбав стілько-ж, а третій дістав 1 талан і нічого не прпробив до них, і тоді Пан взяв від його цей талан й роздав між тих двох, що вмліли надбати більше.“

Не втручав ся дідусь Авраменко з Х. бльоку до політики, то політика до його стала придирати ся: накладала на його податки, кувала невольницькі кайдани й поволі-поволі вигнала його з власної землі на панський лан. І Зінько, завдяки своєму дідові, терпить аліцї дома. Підє-ж Зінько слідами свого дідуса і скаже: „Мені політики не треба,“ то на старість та сама політика так підмулює його слабкий берег, що хазяйство забере з собою, а Зінька лшнить. Тоді Зінько забере свою сімю й підє в найми до фабрики, як робітник. Та батьківське нерозумне життя метять ся щей на його власних дітях, бо вони також ледве тільки підрустуть від 6—8 років, а вже й собі мусять шукати шматок хліба.

От так довгі-віки ладнала, творила політика суспільний, громадянський лад. І від тих, що не вмліли придбати, політика й те відібрала, що вони мали, тай віддала ті всі талани таким, які вмліли їх ужити корисно. І лишили ся одні без таланів, другі з таланами. Втворила політика безземельних або малоземельних хліборобів і багатих помішників, бездомних робітників і вели-

ких фабрикантів. Політика поділила громадян на два великі стани або класи: на класу багатих індустриальців-фабрикантів, яких звуть капіталістами, і на малоземельних та безземельних, або бездомних, які називають себе робітниками (сільськими або міськими).

Перші живуть з капіталів-гроша і тому в їх навава—капіталісти, а ці другі живуть з праці своїх рук, з роботи, тому й звуть ся робітниками. Одні й другі мають свої політичні партії; між одними й другими йде боротьба за політичні права.

Хоч кожда з партій дбає, щоб в державі були права, закони політичні корисні для тієї чи другої сторони—все-ж таки є ще спеціальні партії, які головню слідять за тим, щоби форма правління держави, як у внутрі, так і на зверх була республіканська або монархічна. Партія республіканців слідить головню за тим, щоби Іхня держава була республікою, щоби головою держави був президент, а не цар, чи король. Законя-ж монархічної держави ніяк не мішають стати тій самій державі й на тих самих основах законів республікою, як це ми маємо з республікою в Китаю. Також ро-

сійські ліберали оилують ся на тих самих основах царського панування збудувати республіку. Партія республіканців складаєть ся звичайно з так званої бюрократії, себто вищих чиновників, багатших купців і т. д. В разі проголошення держави республікою стараєть ся ця партія республіканців захопити власть в свої руки. Республіканська партія виходить звичайно аж тоді на верх, коли держава стала республікою.

Противниками республіканців є монархісти, які все хочуть мати в державі короля, чи то царя. Партія монархістів, яка хоче мати головою держави монарха (царя або короля), стараєть ся всіма способами не допустити до того, щоби держава стала республікою. І зараз в російській революції партія консервативів, „реакція“, як їх називають в Росії, стремить тільки до того, щоби назад повернути царство в Росії. Між республіканською і монархічною партією провадиття ся вічно боротьба. Хто з Іх сильніший, хто має верх в державі, той і надає форму державі.

І стає не раз те, що, як кавав наш таборний артист т. В-ко—„чорное — програє, красное — виграє“

ства найти нові джерела доходів з багатства краю.

Ті нові жерела в американські банки, які захоплюють щораз більше компаньєв у свої руки. (Ред.)

Настрій в Росії в освітленню митр. гр. Шептицького.

Зі Штокгольму доносять: Перебуваючий тут переїздом львівський митрополіт гр. Шептицький подав до відома свої вразіння, які помістила часопись „Дагенс-Нигетер.“ Він каже, що в Росії панує велика охота до мира в першій мірі. Між тимчасовим правительством і Радою робочих в найкраще порозумінне. Монархістів ніде не видно: ніхто не знає, яку вони мають силу і як далеко вони сягають у своїх можливих намірах. В днях його візду було вдоволене в офензиві, від якої взагалі багато сподівають с.с. Вигляди на урожай в Росії добрі, хоч немає ні машин, ні рук до роботи

Петроград під управою Англіїців.

Зі Штокгольму доносять: За порозумінням англійського правительства стоваришенне банків англійських заявило готовість дати позичку петроградській міській управі, якій загрожує банкрутство, під такими умовами: Петроградський магістрат дістає англійського комісара, під якого контролю стоять всі доходи і розходи города. Всі належні до міста нерухомості, готівки, вартостні папери, далі всі міські трамваї, газоні і електричні заводи, водопроводи, бойні (різниця), елеватори мають бути записані стоваришенню у застав. Місця в міській службі мають підлягати згоді англійських комісарів. А що петроградська поліція підлягає управі города, то англійський комісар буде шефом петроградської поліції.

Таку саму опіку задумують Англіїці наложити другим містам, як Москва, Київ, Одеса! Невже

Росія стає зовсім васалом Англії і не боїть ся другого приходу Варягів?

Відложенне Установчих Зборів.

З Базеля доносить „Пті Парізьєн“, з Петрограду, що спеціальна комісія для приготування Установчих Зборів домагаєть ся від правительства, щоби скликанне Установчих Зборів, яке постановлено на 13 жовтня с. р., відсунути (відложити), бо треба поборювати великі труднощі у їх приготуванню.

Вісти зі світа.

ЗАГАЛЬНЕ ГОЛОСОВАННЕ ПРИ ВИБОРАХ ДО ПАРЛЯМЕНТУ В НІМЕЧЧИНІ.

Дня 11. липня видав цісар Німеччини, як король Прусії, розпорядок, яким годить ся на предложенне закона виборчого до парламенту, на основі загального виборчого права. Цей закон має бути предложений ухвалі як найскоріше, щоби найближчі вибори відбули ся після загального голосовання.

ЗАГАЛЬНА СОЦІЯЛІСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Гагська часопись „Гандельблат“ сповіщає зі Штокгольму: На спільній конференції нідерландсько-скандинавського комітету в російській делегацією порішено скликати загальну соціалістичну конференцію на 15. серпня н. ст. Порядок денний сей конференції, як подає бюро Вольфа, такий: світова війна і средства до скорого її покінчення.

Заклик на цю конференцію вислано нині до всіх соціалістичних партій всіх країв в німецькій, російській, французькій і англійській мові. Російські послы їдуть до Лондону, Парижа й Риму, щоби запросити соціалістичні партії антанту особисто на цю конференцію в справі мира.

ПРИХІД ВЕНІЗЕЛЬСОСА ДО ГРЕЦІЇ.

Після візду короля Константина обсаджено столицю Греції Ате-

ни 70.000 Французів і Росіян. Всі горби довкола міста обсажено гарматами. Прибувший Венізелос удав ся зі своєю гвардією з Крети до тронові салі. Французький комісар Жонар скликав журналістів і видав заказ писати щонебудь проти антанту під загрозою кари смерті й конфіскації майна.

Вивішені за виставою світлин короля подерли Французи і прихильники Венізелоса. В Пірею (грецький пристані в Атонах) повстав спір між французькими й російськими військами. Росіяне відмовляли ся брати участь в насилуваню Греції. Жонар дав приказ розоружити Росіян, коли пролила ся кров у скарці. Вся власть стоїть під доглядом Французів.

САМОСТІЙНИЦЬКИЙ НАСТРІЙ В ІРЛЯНДІЇ.

З Гаги доносять: Дублінський кореспондент часописи „Times“ сповіщає, що бесідники сінфейського напрямку (самостійности Ірляндії) проводять далі свої бесіди революційного змісту серед народу. Так заявив один з бесідників, що партія незалежности Ірляндії залежить не тільки від мирової конференції. Вона сподіваєть ся від неї дещо доброго, але вона до того часу принесе деяку неприємну несподіванку Джон-Булеві. Другий бесідник Neill заявив, що народи, зруйновані цією війною, не витерпіли й десятої часті цього терпіння, що витерпіла Ірляндія під англійською управою в часах мирових. Одинокий ратунок в вільна й незалежна Ірляндія. Цей настрій знаходять прихильників і підпору передовсім між народним духовенством.

ВІЙНА.

На західнім фронті була перепалка на відтязку днів між маринарським корпусом та Англіїцями на побережжю. Коло Ізера відіерто Англіїців. Взято до неволі 1250 салдатів, між ними 27 офіцерів, та 36 скорострільні і 13 мінометів. На дальшій фронті через дощовиту негодю сильніших боїв не було.

На східнім фронті другий наступ російської офензиви йшов головно проти фронту на північ від Дністра. Коло Звижина і Баранова над Серетом стали наступати минулої п'ятниці сибірські полки, аложені з різних формацій. Почала ся битва ручними гранатами, ружницями й скорострільями, і Росіяне доперли ся до передніх ліній; цей наступ тривав цілий день, та в суботу остановив ся. Полонені говорять, що нагородою побіди має бути негайний мир і краща пожива, а спонукали їх до наступу провідники цим, що подали їм ложну вість, будьто би Німці підняли наступ найперше на іншому фронті, і вони мусять боронити ся.

Після російських звідомлень в 11. липня виходить, що Росіяне зайняли місто Галич і дійшли до лівого берега Дністра та Лїмниці. На лїній Солотвина-Богородчани дійшли до Космача. За цей день взяли 2000 салдатів до полону і 30 гармат.

Того самого дня підняли Росіяне наступ на лїню Стохода і на північ від залїзниці Ровно-Ковель.

Від 1—10 липня на просторі між Бережанами й Зборовом взято 1900 російських салдатів і 22 офіцерів до неволі.

Після петроградської агенції, повідомляє італійська часопись

„Секольо“, що в цій офензиві бере участь 1½ мільона російського війська і вона є рішаюча для мира з боку Росії.

3 таборового життя.

— Українське православне Брацтво. В неділю, 8. липня с. р. відбув ся духовний концерт в церковному будинку. Рівно о 10 год. ранку під орудою дірїгента т-ва церковний хор почав співати зі свого репертуару: „Благослови, душе моя, Господа“, „Во царстві Твоєм“, „Милость мира“, „Помішляєм день судний“ та инш. Хор виконав всі річи дуже гарно. На слухачів спів зробив добре вражіння; всі були задоволені. На жаль, самий репертуар був не великий і тим, хто пізніше прийшов, то мало прийшло послухати.

В кінці один із членів Брацтва промовляв до всіх присутніх із закликом відвідувати церкву в празничні дні, де відбуваєть ся церковна молитва, та не впадати в невіре, не залишати церкву, як одно із джерел, відкля ми черпаємо духову силу.

Промовець звернув увагу слухачів на те, щоби вони відстоювали права й незалежність церкви, щоби церква не була залежною від правительства і щоби вона більше не служила орудєм йому; тільки тоді церква може бути на висоті свого завдання й дасть людям те, чого вони бажають.

Присутніх було понад двіста чоловік, серед яких Вп—ні пани Оберстльойтнант і Гауптман.

П.к.

— Театр. В неділю, 8. липня, виставлено в нашій театрі жарт на 1 дію С. Васильченка „На перші гулі“.

„На перші гулі“—чудовий малюнок, майстерно вихоплений з селянського побуту.

Дія відбуваєть ся в один з тих чарівних українських вечорів, коли на небі ясно висипають ся ясні зорі, пестливо розливає ся м'ягке світло повновидий місяць, мрійно брегить в запашиному повітрі спів соловейків і розлягають ся пісні молоді; коли забуваєть ся тяжка денна праця, втума, й так непереможно тягне кожного парубка й дівчину на вулицю погуляти, поспівати й побавитись.

Не сидить ся дома дівчині Олені. Страх, як хочеть ся піти їй на вулицю, побачити ся там з любим парубком Тимошем. Але вона ще молода, і її не пускають батьки з дому, як вона їх ні молить. Старі добре розуміють, що робить ся в душі дочки, вони самі колись гуляли і так само рвали ся на вулицю, але ще, думають, рано їй дїзувати. Нехай зачекає, вбеть ся в колодочки. Та й треба-ж Олені й путяшу одержину справити, щоби чужі діти не копчували.

Гіркіш хрїну ці міркування донці. Для неї здаєть ся страшним нещастем не піти на вулицю, й вона тяжко нудьгує. Нудьгує за нею й Тимош. Він приходе до неї на подвір'я, але батько коханої проганяє його звідти. Та це тільки дражнить парубка й викликає в нього завзятте досягти свого—погуляти з Оленою. Він докучає своїми вигадками старим дотч, поки ті нарешті виганяють дочку на вулицю справляти перші гулі.

Д. Васильченко (автор) так правдиво передає розмови всіх дїєвих осіб і їх вдачі, ніби підслухав і записав. При добрім виконанню жарт робить надзвичайно живе й миле вражіння.

На сцені нашого театру „На перші гулі“ випало невадало. Артисти готовились занадто похашцем, не вивчили й не продумали добре своїх роль. Через те гра була млява,

і навпаки, як це маємо в Китаю. Захопити в свої руки політичну силу партія монархістів, тоді проголошує Китай цїсарством, монархією, і в президента стає цар, як се було в цїм місяці. Тоді партія республіканців починає енергійну боротьбу, повалює монархічне правительство і заводить знов республіку.

Але бувають держави, де в більше народів або племен і більше країв. Одні є за тим, щоби ті всі народи мали одне правительство, одну урядову мову, один парламент, одно військо, одну касу і т. д. і вони стремлять тоді, щоби ті всі народи, чи то племена, злучити в один центр, в осередок та їх централізувати. Це ми бачимо в Росії, Австрії, Англії і т. д. Тоді ми говоримо про партію централістів, яка має завдання воїма силами не допустити до того, щоби поодинокі народи відірвали ся. Партія централістів може складати ся з різних партій. Як бачимо в Росії, то почавши від консервативів аж до партії соц.-д. Плеханова й других—всі централісти. Знов партії тих народів, які є під пануванням російського правительства в даний час, є більше федералісти. Федералісти хочуть бу-

ти між собою в союзі, але той союз має бути добровільний, а не примусовий. Федералісти (спільчане) бажають, щоби кожний народ мав самоуправу і щоби він був політично незалежний від одного чи другого народу.

І хоч в Росії зараз прогнали царя, хоч думають завести республіку—все-ж партія централістів хоче всіма силами на далі задержати той же склад і величину російської держави, як цього хотів цар і його правительство. Що від того багато не полегшає поневоленім народам, як Росія хоч і буде республікою, але з центральною формою правління,—це ясно, як кожний день. Тому-то український народ добиваєть ся зараз повного свого визволення, повної політичної незалежности від московського правительства по той бік Дніпра й незалежности від польського правительства по цей бік Дніпра.

(Далі буде).

подібна на декламацію школярів, нещира. Савка, батько Олени, вишшов сухий, занадто суворий. Тому цілком пропала чудова сценка, коли він оповідав жінці в присутності Олени про те, що хтось вночі на возі мадав його по обличчю й бороді. Оповідання в устах т. Б-ка стратило хитро-гумористичний відтінок, після чого несприятливим був перехід до навчання доньці. Ліпше вийшла Савчина жінка, але всеж недороблено. Гарною була-б Олена, якби в її грі було більш експресії й дікції. Тимш може й був Тимомеш, але не таким, як амальовав його автор—млявий і без молодечої енергії.

Дівертисмент випав також не зовсім добре. Симпатично виконав хор пісню „Ой під гаси зеленюкми“ і композицію Стеценка „Прометей“. Для останньої амаль було в хорі сили. „Прометей“—це натхненний гимн міфічному грецькому титанові (велитові) Прометеві, що вкрав у задрісних богів огонь і дав людям. І цим ошасливив їх. В співі, при виконанню цієї композиції повинна бути могутча, прямо стихійна сила, що для малого хору неможливе. Славно проспівано тріо „Гомін, гомін по діброві“. Орхестра добре виконала „Українську думку“ Трильовського. Тов. В-ко гарно продеклямував „Пророка“, але слабше „Кавказ“ Шевченка. Гопак кожним з танцюристів зокрема виконано добре, але разом не творив одної цілості. Але було й те, що при танці не дано відповідної живої гуртової сцени, через що танець вийшов якись незрозумілим механічним додатком.

Лубенець.

— Музично-Драмат. т-во ім. М. Лисенка. У понеділок, 9. липня, відбу т-ва відбув своє чергове засідання. По прочитанню протокола давали звіти з двох тижнів діяльності голова т-ва і провідники гуртків: артистичного, співацького, духової орхестри і симфонічної орхестри.

За дїрїгента симфонічної орхестри дав звіт т. Р-ий, після чого була розвинена дискусія в справі дїрїгента симфонічної орхестри т. Л-ча. Видлі постановив не вибирати дїрїгента симфонічної орхестри, а запросити тимчасово для цього т. Т-у, поки не буде більшої потреби у дїрїгентові.

В справі уладження вистави на слїдуючю неділю, 15. липня, ухвалено поставити вокально-музичний концерт.

На вільних внесеннях т. К-аль зробив внесення застановити ся над розкладом праці. Після дискусії ухвалено оголосити слїдуючий тижневий розклад праці:

Гра на бандурах—рано щодня; Теорія нот (на бандурах)—щодня; Загальний спів—до обїду щодня; Спів по голосах одної партії—по обїді щодня.

Артисти: Репитиція—по обїді щодня й тричі на тиждень до обїду; Орхестра духова—щодня по обїді; Орхестра симфонічна—щодня до обїду.

Крім того ухвалено докладнїйший розклад праці надрукувати в кількох примірниках на окремих листах.

В-ин.

— Просвітна Громада ім. М. Драгоманова: 10. червня відбули ся чергові загальні збори т-ва „Просвітна Громада“. На деннім порядку стояло: 1) читанне протоколу; 2) справозданне заряду за 2-х місячну діяльність; 3) вибір нового заряду й 4) біжучі справи.

Давучи справозданнє, голова повідомив, що останніми часами товариство лишило ся багатьох своїх членів, головню активних робітників, за відїздом їх з табору, так що з 89 членів, які нараховують ся в

т-ві присутних у таборі в 28. Просвітна робота обмежила ся в сей період головню рефератами й вічами. Обговорювали ся переважно питання революції, получувані з українською справою. Наука в школі йвалдіва, яку відкрито перед трьома місяцями, ведеть ся далі добре. Просвітна Громада заряджує ще виставами кіма та збором жертв на волінські школи; остання справа в руках спеціальної для цього комісії. Кімо в таборі відвідуєт ся полоненнями видно з охотою, особливо багато буває людей останніми часами, коли знижено ціну за вступ. Що до робітничих команд, то там воно успіху не мало, бо людям не завше вдаєть ся зійти ся.

По скінченню виборів членів заряду піднято питання відкриття школи в лазареті, про яку просять хорі. Рішено школу, перепинену раніш ізза холодів, відновити, а учителя відшукати доручено директорів школи. Крім того один з присутних товаришів аголосив ся три рази на тиждень відвідувати хорих у шпиталі з цілю розради. Також доручено директорів розглянути справу відкриття школи в бараці хорих на очі. Потім полагоджено деякі дрібніші справи і зборя закрито.

— Т-во „Український Клуб“ 12. липня відбули ся загальні збори т-ва „Український Клуб“ з таким порядком: 1) повідомлення управи й ревізійної комісії за червень міс.; 2) вибір 2-х членів управи й 2-х ревізійної комісії замість вибувших; 3) розділ зиску і 4) біжучі справи.

Над звітом управи переденно широку дискусію, особливо в справі краму, і нарешті звіт прийнято. По скінченню виборів ухвалено видати нагороду трьом членам управи по 15 мар. і двом (відїханшпи) по 10 мар.; решту чистого зиску (70 мар.) рішено перенести до розділу в слїдуючому місяці. Крім того доручено управі подавати в білянсі вартість набутого майна, якого до сього часу зібрало ся на суму до 240 мар. і видатки на яке відразу зносили ся на рахунок страт. На будуче рішено на аужиток майна відраховувати певний процент що місяця. Точка біжучих справ за браком часу відпала.

ЖЕРТВИ.

На Український Національний Фонд.

Ком. Holzappeler Hütte. Ф. Тихоненко—3 м., Г. Юхименко—3 м., П. Ковальчук—1 м. . . Разом 7 м.
Ком. Holzappeler Hütte. № 2419. С. Куц. . . 50 ф.
Ком. Weyer. І. Зоря. . . 1 м.
„ Allendorf, № 2881. Гурток „Правда“ . . . 2 м. 45 ф.
Від жертводавців т.т. ІХ. бльоку місячні датки, згідно з ухвалою на бльоковому вічу, по 5, 10 і більше феників. Разом . . . 17 м. 32 ф.

Увага: Гроші здані безпосеред. скарби. т. Гн-чу.

На мандрівну бібліотеку.

Ком. Selters. 80 ф.

На хорих в лазареті.

Ком. Offenbach № 3700. . . 2 м.
„ Holzappeler Hütte. А. Петро і Тихоненко. Разом . 5 м.

На волінські школи.

Від жертводавців т.т. ІХ бльоку місячні датки, згідно з ухвалою на бльоковому вічу, по 5, 10 і більше феників. Разом . . . 7 м. 90 ф.

Увага: Гроші здані безпосеред. скарби. т. Б-ку.

На будову пам'ятника помер. тов.

Ком Berod, № 10505. В. Леонович—25 ф., С. Тесляк—50 ф.

П. Лаврінченко—20 ф., І. Корінчук—50 ф., С. Ольховик—20 ф., Е. Гринський—20 ф., І. Карпенко—20 ф., Л. Кокура—50 ф., П. Дудник—25 ф., А. Крилянич—20 ф., М. Бугаченко—20 ф., Е. Подолик—20 ф., М. Махана—20 ф. Разом . 3 м. 60 ф.

Ком. Meudt, № 2585. Т. Захарів—50 ф., С. Рудик—1 м., А. Тоштанарь—1 м., Д. Хведенко—30 ф., П. Василенко—20 ф., І. Панасюк—20 ф., С. Зайченко—50 ф., А. Колесник—20 ф., Х. Бондарь—1 м., Харедоренко—25 ф., К. Хорилоренко—50 ф., Д. Приходько—50 ф., І. Чаженко—40 ф., С. Яременко—20 ф., І. Качановський—50 ф., Б. Берненко—20 ф., У. Каяун—30 ф., П. Телічка—1 м. Разом . . 8 м. 75 ф.

Ком. Flømborn, № 1721. Ф. Лямарь—1 м., Д. Руденко—1 м., Ф. Колій—1 м. 50 ф., Д. Новохатко—1 м., С. Мочульський—1 м., Д. Рибів—1 м., Г. Музика—50 ф., В. Володський—50 ф., С. Терешенко—50 ф., З. Гончаренко—50 ф., Вілик—50 ф. Разом . . 10 м. 50 ф.

Ком. Grosse-Linden, № 796. Книшук—1 м., А. Мацюк—1 м., К. Савенко—1 м., С. Павлюченко—1 м., Ю. Смирновський—1 м., Л. Сиваско—50 ф., Л. Ліщина—1 м., А. Поліщук—1 м., І. Маринюха—3 м., К. Карпук—50 ф., Я. Мартак—1 м., Т. Морозів—30 ф., Ф. Мелашенко—1 м., І. Полонський—1 м., М. Чорний—50 ф., К. Дарадай—50 ф., П. Алексін—1 м., Я. Остапенко—50 ф., Ю. Медведів—1 м., П. Тарасенко—1 м., Я. Карасенко—50 ф., М. Сынлоп—50 ф., Я. Максименко—70 ф., Я. Шевчук—1 м., Д. Случик—1 м., К. Кравченко—2 м., І. П—2 м., І. Малярченко—1 м., І. Матаненко—50 ф., С. Валиковий—50 ф. Разом . . 29 м. 70 ф.

Ком. Holzappeler Hütte. Ф. Тихоненко—1 м., П. Ковальчук—1 м. Разом . . 2 м.

Ком. Grube Schottenbach № 1144. Р. Лекун—50 ф., І. Дунін—50 ф., А. Калашників—50 ф., Д. Мишта—20 ф., Б. Левковський—20 ф., Т. Коваль—50 ф., Н. Коваль—20 ф., І. Волошин—50 ф., М. Склярченко—30 ф., С. Бехопер—1 м., С. Фидра—50 ф., К. Кунінич—30 ф., Я. Колядюк—20 ф., П. Сташко—50 ф., І. Степан—50 ф., С. Федорів—50 ф., В. Ткач—50 ф., Г. Яременко—50 ф., В. Лисенко—50 ф., І. Костирський—50 ф., В. Милопость—50 ф., Панченко—20 ф., Курчів—50 ф., В. Юрченко—50 ф., А. Юрченко—50 ф., Г. Горюна—60 ф., М. Кравець—50 ф., З. Махния—50 ф., В. Прокопенко—50 ф., І. Шапочник—25 ф. Разом . . 13 м. 75 ф.

Ком. Petersberg, № 2695. І. Мосейчук—50 ф., І. Смаль—50 ф., М. Максименко—50 ф., М. Кузьменко—20 ф., А. Миколайченко—30 ф., М. Фурманчук—50 ф., І. Шилін—50 ф., М. Конь—50 ф., Ф. Нечипоренко—50 ф., І. Пилипенко—50 ф., Н. У.—1 м. Разом . 5 м. 50 ф.

Ком. Heisterberg. І. Петрушенко—1 м., А. Сидоренко—1 м., Т. Яро-

венчук—50 ф., С. Вимлець—50 ф., М. Вернидуб—1 м., А. Кубишин—1 м. Разом . . 5 м.

Ком. № 10950. Разом . 3 м. 5 ф.
„ Oeventrop. (Kr. Arnsberg). І. Олійник—50 ф., Л. Гулеватий—1 м., І. Тютюнник—1 м., Ф. Бондаренко—1 м., Р. Аким—1 м., Д. Данильченко—1 м., Я. Кузь—20 ф., М. Багій—50 ф., Т. Дудник—1 м.

Разом . . 7 м. 20 ф.

Ком. Oeventrop. М. Підпольний 2 м.

Ком. Holzappeler Hütte. № 2419. Куц С. 20 ф.

Ком. Allendorf. Гурток „Правда“ 6 м.

Ком. Rickeroth. 1 м.
„ Niederlaasphe. 60 ф.
„ Selters. П. Шульгин 10 ф.

Від жертводавців т.т. ІХ. бльоку місячні датки, згідно з ухвалою на бльоковому вічу, по 5, 10 і більше феників. Разом . . 7 м. 65 ф.

Увага: Гроші здані безпосеред. скарби. т. Гн-чу.

Чероніська Редакції.

На часопис „Громадська Думка“ й на шпїтї замовлення одержано гроші від таких ком. і т.т.:

Ком. № 10898 80 ф., Holzappeler-Hütte. 32 ф., № 1684. Часопис виславляє ся.

Ком. Inar. № 701. Книжки посилаємо. „ № 2568. 30 ф., ком. Allendorf. Гурток „Правда“. Часопис виславляємо.

Ком. Waldwimmersbach. 3 серії карток виславляємо. Ком. Stambelm. Часопис виславляє ся. Ком. Sprenglingen. № 2655. Книжки виславляємо. Ком. Hergersdorf. Книжки посилаємо. Ком. № 1796. Книжки виславляємо. Ком. Altona. Книжки і часопис виславляємо. Ком. № 3941, ком. і т. Oberhunden. Ком. № 717. Часопис виславляє ся.

Алексіей Чаїка. Книжки виславляємо. Mühlberg, ком. № 2778, ком. Weyerbusch, ком. № 2566, ком. № 3885. Часопис посилаємо.

Ком. № 11001. Географію І і ІІ часть виславляємо. Ком. № 2524, ком. Sitten в Nilsken, ком. Voberhausen. Часопис виславляємо. Ком. № 2733. Книжки виславляємо. Ком. Weyer. Ком. № 11900. Ком. № 58040. Ком. Rambach. Ком. Westergald. Ком. Hamburg, команда № 10827, ком. Niederlaasphe. Ком. Allendorf. Ком. Weyer. Ком. Selters. Часопис виславляємо.

Ком. Hergershausen. Микола Потета. Канцелярія Стчі повідомляє Вас, що гроші в розмірі 2 мар., одержано й записано у фонд т-ва. Коли відзнака Стчі нашого полку буде, то вишлемо.

Коли хто хоче узнати, чи гроші його одержані, повинен докладно писати, коли наслані й на яку цілю.

Корній П. Вірш до друку не надаєт ся. Пробуйте писати прозою.

І. Залевський І. Тема не цікава і вірш необроблений.

Мар-ко № 296. Вірш «Доля України» колеш надрукуємо в переробленім і значно скороч. виді; другий вірш «Думка» зовсім не годить ся.

ТЕАТР.

НАРОДНИЙ ДІМ у таборі ВЕЦЛЯР.

СЬОГОДНЯ, 15. ЛИПНЯ 1917. р.

Музично-Драматичним Товариством ім. М. Лисенка

буде уладжено:

МУЗИКАЛЬНО-ВОКАЛЬНИЙ

Концерт у ДВОХ ВИДІЛАХ

З ТАНЦЯМИ.

Під орудою т. ТУРУЛІ.

Початок рівню в 4 1/2 год. вечера.

Шни на вступ: 1-й ряд 80 ф., 2-й 65 ф., 3-й 50 і решта 40, 30, 20, 15 і 10 фен.